

Arteconomy als nieuw begrip

Kunst en economie zijn complementair

(tijd) - Het West-Vlaamse bedrijf Espeel werkt sinds 15 jaar samen met kunstenaars. Naast de productie van hoogwaardige metaalconstructies worden er, als bijactiviteit, kunstwerken gemaakt op basis van ideeën van kunstenaars. Het gaat niet om een vorm van mecenaat, maar om een volwaardig partnerschap. Een studie, uitgevoerd in opdracht van de VZW Arteconomy, wees uit dat de samenwerking niet alleen de kunstenaars, maar ook het bedrijf ten goede komt.

Espeel, gevestigd in Roeselare, is een industriële KMO waar een 80-tal mensen werken. Het is een metaalconstructiebedrijf. Op vraag van beeldhouwer Paul Gees werd er in 1989 voor het eerst een kunstwerk gerealiseerd. Sindsdien hebben heel wat andere kunstenaars de weg naar Espeel gevonden, onder wie bekende namen als Honoré d'O, Leo Copers, Isa Genzken, Herman(n) Mai(ei)er Neustadt, Ann-Veronica Janssens, Jan Fabre, Joëlle Tuerlinckx, Hans Depelsmacker, Martine Platteau en Claire Roudenko-Bertin. Met de samenwerking wordt telkens gepoogd een win-winsituatie te creëren voor bedrijf en kunstenaar. De kunstenaar kan gebruikmaken van het materiaal, de ruimte en de professionaliteit van het bedrijf om zijn ideeën uit te werken. Een studie legde ook de positieve aspecten voor het bedrijf bloot: de samenwerking draagt bij tot de naambekendheid, maar heeft ook een meerwaarde voor de werknemers.

De studie werd uitgevoerd in opdracht van Arteconomy, een VZW die opgericht werd in 2002. De voorzitter is Julie Vandenbroucke. Zij zegt: 'Espeel is een bedrijf waarbij de kwaliteit van de productie primeert op de kwantiteit. Er wordt op maat van de klant gewerkt. De studie over de samenwerking met kunstenaars heeft onverwachte aspecten blootgelegd. Veel werknemers vinden dat de concrete uitwerking van een kunstwerk minstens even belangrijk is als het achterliggende idee. Een kunstwerk zien zij ook niet als het product van een persoon, maar als het eindresultaat van een gezamenlijk proces. De samenwerking met kunstenaars doorbreekt ook de sleur, zij zorgt voor afwisseling in het werk. Verder leren de werknemers door een kunstproject op een andere manier omgaan met hun capaciteiten. De vanzelfsprekendheid van hun vakmanschap wordt doorbroken. Het leukste aan de kunstprojecten vinden de werk-

nemers het contact met de kunstenaar, van wie zij andere visies en standpunten te horen krijgen. Daardoor wordt hun wereldbeeld verbreed, hun wereldopenheid neemt toe. Van de samenwerking met kunstenaars verwachten de werknemers ook een positieve media-aandacht. De introductie van kunstprojecten in een onderneming kan een uitstekend draagvlak zijn voor het stimuleren van de creativiteit en innovatie.'

Return

De verhouding tussen economie en kunst wordt meestal voorgesteld als een van geven en krijgen. Vandenbroucke vindt dat wij op een andere manier moeten denken over de verhouding tussen beide. 'Het is geen relatie van bovenliggen en onderliggen, van mecenaat of sponsoring. De studie over Espeel toont aan dat het om een win-winrelatie gaat, om partnerschap. Zowel de kunst als de economie heeft een eigen boodschap en taak, de ene niet minderwaardig aan de andere. In het geval van Espeel levert het bedrijf de technische ondersteuning bij de realisatie van een kunstwerk. Daar is bij de kunstenaars een grote behoefte aan. Zonder die bijdrage zouden bepaalde kunstwerken eenvoudigweg niet gemaakt worden. De medewerkers van het bedrijf kunnen steunen op hun ervaring, zij hebben niet zelden een veel eenvoudiger manier om een technisch probleem op te lossen dan de kunstenaar.'

'Natuurlijk brengt de samenwerking voor het bedrijf kosten mee aan materiaal, arbeidsuren en expertise. Dat moet vergoed worden. Er bestaan daarvoor verschillende formules. Espeel werkt vaak grote projecten uit, die bij een kunstenaar besteld zijn door een officiële opdrachtgever, bestemd voor een openbare ruimte of een tentoonstellingszaal. In dat geval wordt de

opdrachtgever gewoon beschouwd als klant van het bedrijf. De eigenlijke return voor het bedrijf is wel anders dan bij een gewone klant. Vooral voor de werknemers van het bedrijf is er een heel verschil, zij moeten op een totaal andere manier gaan denken dan gewoonlijk. Bij een normale opdracht krijgen de werknemers gedetailleerde ontwerptekeningen, zij moeten alleen maar uitvoeren wat zij voorgeschoteld krijgen. Bij een kunstopdracht moeten zij zich echter inleven in het werk, wat niet altijd evident is. Soms moet er herbegonnen worden. Het is heel belangrijk voor een bedrijf dat de werknemers in zichzelf geloven, dat zij een grote wereldopenheid hebben. Het zijn twee basisvoorwaarden voor innovatie en creativiteit in een bedrijf.'

Denktank

Op de vraag waarom Arteconomy opgericht werd, antwoordt Julie Vandenbroucke: 'Wij willen de mogelijkheden van de samenwerking tussen kunst en economie verder onderzoeken en gelijkgezinden zoeken. Arteconomy organiseert nu een seminarie van acht avonden over de relatie tussen kunst en economie, over de verantwoordelijkheid van de bedrijfswereld tegenover de kunstwereld. Er nemen 25 bedrijfsleiders uit West- en Oost-Vlaanderen aan deel. Er wordt telkens iemand uit de kunstwereld of de academische wereld uitgenodigd om een inleiding te geven rond een deelaspect. Daarna volgt een discussie. Het ligt in de bedoeling de resultaten van die bijeenkomsten te publiceren. Het team van Arteconomy wil zoeken en onderzoeken. Je kunt Arteconomy zien als een denktank. Er zitten heel wat vrouwen bij, die in de samenleving verschillende functies hebben, van communicatiespecialiste, over kunsthistorica tot bedrijfsleider. In de denktank zitten verder mensen van een headhuntersbedrijf, een autoconstructiebedrijf, een bouwbedrijf, een manager van warenhuizen. Wij proberen uit te zoeken welke elementen nodig zijn om kunst en economie te verbinden. Gaat het om verantwoordelijkheid opnemen, open staan voor elkaar, ruimte geven aan elkaar? Wij willen ook

In de denktank van Arteconomy zitten nogal wat vrouwen. Voorzitter Julie Vandenbroucke (rechts): 'Wij willen onderzoeken hoe kunst en economie kunnen samenwerken.'

(Foto: Jean-Pierre Stoop)

nagaan wat de samenwerking oplevert voor de kunstenaar. Het gaat niet meer over kunst en economie, maar over arteconomy. Het is een nieuw woord geworden.'

'Het is mij alvast duidelijk geworden dat wij geen andere functie moeten geven aan de kunst en aan de economie dan de functies die zij nu al hebben. Zij moeten hun identiteit blijven behouden, maar zij moeten wel bij elkaar gebracht worden. Het geld is in een bedrijf niet meer de alleenheerser. Wie de concurrentie wil aangaan met bedrijven uit China, zal een visie moeten

ontwikkelen waarin de kwaliteiten van de medewerkers meer wordt gevaloriseerd. De wereldopenheid van de werknemer heeft een weerslag op het innoverende gehalte van het product dat hij maakt.'

Is het dan mogelijk dat een bedrijf een nieuw product gaat maken op basis van een technische innovatie gevonden via een kunstwerk? Vandenbroucke: 'Ik kan me voorstellen dat een bedrijf een kunstenaar tijdelijk inhuurt als consultant. Een bedrijf denkt altijd in een gestroomlijnd systeem. Een kunstenaar daar-entegen denkt totaal los van sys-

temen. Hoe groter hij als kunstenaar is, hoe verder zijn denken afstaat van systemen. Die twee samenbrengen betekent zoveel als twee verschillende werelden met elkaar confronteren, waardoor nieuwe dingen tot stand gebracht kunnen worden. Wij zijn in onze westerse wereld daar aan toe. We zijn allemaal vissen in hetzelfde water.'

Bert POPELIER

Julie Vandenbroucke,
Arteconomy VZW,
Kuipebosstraat 6, 8880 St. Elooi-
Winkel. Tel. 056/50.19.88,
www.artecconomy.be

VEILINGEN

DUURSTE MEUBEL

(afp) - Het 'Badminton Cabinet' werd vrijdag bij veilinghuis Christie's in Londen voor 27,5 miljoen euro verkocht. Daardoor wordt het het duurste meubel ter wereld. Het 'Badminton Cabinet' is een kunstig bewerkt verguld meubel met ebbenhout en ivoor dat in de 17de eeuw in Firenze vervaardigd werd. Prins Hans-Adam II van Liechtenstein, een van de meest gefortuneerde prinses van Europa, is de nieuwe eigenaar. Hij kocht het stuk van de miljardaire Barbara Johnson, erfgename van het imperium Johnson & Johnson en een groot verzamelaarster. Die verwierf het meubel in 1990 voor zowat de helft van de huidige prijs. Het Badminton Cabinet wordt vanaf de lente tentoongesteld in het museum Lichtenstein in Wenen.

PAN AMSTERDAM

De meeste Belgische standhouders op de kunst- en antiekbeurs pAn Amsterdam zijn tevreden.

Bruno Speybrouck verkocht een kolomkast uit 1662 voor 20.000 euro, Jörg Hasenbach twee werken van Karel Appel en een sculptuur van Donald Judd, Harold 't Kint de Roodenbeke een 15-tal tekeningen van Willem Paerels, voor een prijs variërend van 500 tot 1.000 euro, en Oscar De Vos een 'Landschap met een bomerrij aan de Leie' van de hand van Albijn Van den Abeele, waarvoor 5.000 euro gevraagd werd. pAn Amsterdam loopt nog tot en met zondag 12 december in de RAI Parkhal in Amsterdam.

ETNISCHE KUNST

Bij Sotheby's in Parijs werd op 3 december een recordprijs gegeven voor een bronzen plaat uit het voormalige Benin, nu Nigeria. Het bronzen basreliëf van 54 centimeter hoog, uit de 17de eeuw, ging van de hand voor 691.000 euro.

Verder werd een troon, die van 1889 tot 1894 gebruikt werd door de laatste koning van Dahomey, verkocht aan een particulier uit Afrika voor 142.400 euro.

Op dezelfde veiling verwisselde een houten figuur afkomstig van een prauw uit de Salomon Eilanden van eigenaar voor 142.000 euro.

SPILLIAERT STEEDS DUURDER

Op de kunstveiling van 7 en 8 december bij Campo Vlaamse Kaai in Antwerpen werd voor het doek 'Naakt voor de stad' van

Auguste Mambour 35.000 euro betaald, voor het doek 'Het goede nieuws' van Edouard Portielje 18.600 euro, voor de aquarel 'Jonge dame' van Ferdinand Schirren hetzelfde bedrag.

De prent 'Het wachten', gerealiseerd in een gemengde techniek, van de hand van Léon Spilliaert was goed voor 109.000 euro.

ADELIJK ZILVER

Op 7 december vond bij Sotheby's in Amsterdam de na jaarsveiling van zilver plaats. Het hoogtepunt was een belangrijke set van vier zilveren kandelaars, die gemaakt werden door de Haagse edelsmid Hermanus le Maitre in 1755. De set, waarop het wapenschild van een belangrijke Nederlandse adellijke familie was aangebracht, werd verkocht voor 105.600 euro, een verdubbeling van de richtprijs.

PINK POETS

Van 13 tot 15 december veilt Bernaerts in Antwerpen schilderijen, siervoorwerpen, antieke meubelen, lichten en tapijten. Er zijn schilderijen bij van Courten, Wytsman, Baksteen, Verwee, Stobbaerts, E. Portielje en Saverijs.

Daarnaast wordt de verzameling van uitgever Walter Beckers uit Kapellen geveild, met onder meer objecten van Albert Szukalski.

Ook wordt een verzameling moderne literatuur rond de 'Pink Poets' geveild, naast boeken, prenten en tekeningen.

FIN DE SIECLE

Op 14 en 15 december zal Christie's Amsterdam diverse collecties veilen, waaronder die van Frans Dony, de zoon van een Belgische consul en vooral bon vivant in couperiaanse stijl.

Dony studeerde in Leuven af als jurist, maar besloot zijn leven te wijden aan de schone kunsten. Hij ontwikkelde een exquisite smaak waarmee hij en zijn vrouw, Maria van Lanschot, hun statige pand in Den Haag inrichtten.

De collectie Dony ademt de sfeer van het fin de siècle: een kroonluchter van geslepen glas (5.000 euro), hangend boven twee Engelse zilveren wijnkoeleers (2.000 euro), belicht een schilderij waarop een slanke heer met snor en lorgnet zich onderhoudt met een dame op een bal (2.500 euro).

Samenstelling:
Bert POPELIER